

УДК 81' 373.7' 367.627
DOI <https://doi.org/10.26661/2414-1135-2020-80-1-17>

ЛІНГВОКУЛЬТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ ІЗ КВАНТИТАТИВНИМ КОМПОНЕНТОМ-ЧИСЛІВНИКОМ (НА МАТЕРІАЛІ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ)

Воронько Г. М.

*асистент кафедри французької філології
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
вул. Шевченка, 57, Івано-Франківськ, Україна
orcid.org/0000-0002-5660-9195
vonagalin@gmail.com*

Крук З. М.

*асистент кафедри французької філології
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
вул. Шевченка, 57, Івано-Франківськ, Україна
orcid.org/0000-0001-5829-4994
zorianakruk@ukr.net*

Луцик Н. М.

*асистент кафедри французької філології
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
вул. Шевченка, 57, Івано-Франківськ, Україна
orcid.org/0000-0003-3010-0988
natalya0lutsyk@gmail.com*

Ключові слова:

фразеологізми, мовна картина світу, лінгвокультурологія, квантитативність, кодові знаки, ментальність.

Статтю присвячено дослідженню лінгвокультурних особливостей фразеологічних одиниць із квантитативним компонентом-числівником. Проаналізовано праці вітчизняних та закордонних мовознавців, що працювали у сфері лінгвокультурології, показано розбіжності в їхніх поглядах щодо визначення основної лінгвокультурної особливості та національно-культурної специфіки фразеологічних одиниць. Висловлюються гіпотетичні припущення щодо культурно-мовної специфіки французької ідіоматики. Особливу увагу приділено кодовим знакам, які відображають числа у французькій фразеології. У дослідженні застосовано лінгвокультурологічний підхід. Матеріалом досліджень слугували фразеологічні одиниці, дібрані методом суцільної вибірки, з фразеологічного словника французької мови Я. Рецкера та електронного словника AV-lingvo. У лінгвокультурологічному закрої особливу увагу привертають фразеологічні одиниці, що містять у своєму складі квантитативний компонент-числівник. У статті виділено деякі лінгвокультурні особливості фразеологізмів французької мови. Проаналізовано символічне значення числівників один (un, une), два (deux), три (trois), чотири (quatre), п'ять (cinq) та сто (cent) в лінгвокультурології. Описано етнокультурну символіку даних числівників та їх кодових знаків у складі фразеологічних одиниць французької мови. Зроблено спробу виявити частоту вживання досліджуваних мовних одиниць із квантитативним компонентом-числівником у французькій фразеології. У дослідженні виділено також специфічні властивості фразеологічних одиниць та їх квантитативних компонентів, символічне значення яких формує національну специфіку в лінгвокультурологічному аспекті. Результатом дослідження є виявлення національно-культурної маркованості фразеологічних одиниць із квантитативним компонентом-числівником, яка залежить від вживання та тлумачення квантитативного компонента в лексичному оформленні цих одиниць крізь призму культурного, ритуального, соціального, міфопоетичного його розуміння представниками французького етносу. Отже, квантитативна одиниця як певна етнокультурна реалія стає конститuentом фразеологічного образу і в такий спосіб відбиває певну стереотипну модель творення подібних фразеологізмів і прислів'їв.

**LINGUO-CULTURAL PECULIARITIES OF PHRASEOLOGICAL UNITS
WITH A QUANTITATIVE NUMERAL COMPONENT
(ON THE MATERIAL OF THE FRENCH LANGUAGE)**

Voronko H. M.

*Assistant at the Departement of French Philology
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University
Shevchenko str., 57, Ivano-Frankivsk, Ukraine
orcid.org/0000-0002-5660-9195
vonagalin@gmail.com*

Kruk Z. M.

*Assistant at the Departement of French Philology
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University
Shevchenko str., 57, Ivano-Frankivsk, Ukraine
orcid.org/0000-0001-5829-4994
zorianakruk@ukr.net*

Lutsyk N. M.

*Assistant at the Departement of French Philology
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University
Shevchenko str., 57, Ivano-Frankivsk, Ukraine
orcid.org/0000-0003-3010-0988
natalya0lutsyk@gmail.com*

Key words: *phraseology, linguistic picture of the world, linguoculturology, quantitativity, code signs, mentality.*

The article is devoted to the study of linguistic and cultural features of phraseological units with a quantitative numeral component. It analyzes the works of domestic and foreign linguists who worked in the field of linguoculturology, shows the differences in their views on determining the main linguistic and cultural features and national-cultural specifics of phraseological units. The article makes hypothetical assumptions about the cultural and linguistic specifics of French idioms. Special attention is paid to code signs that reflect the numbers in French phraseology. In the research is used the linguistic and cultural approach. From the point of view of linguoculturology, special attention is paid to phraseological units that contain a quantitative numeral component. The research material was based on phraseological units, selected by the method of continuous sampling, from the phraseological dictionary of the French language by Ya. Retsker and electronic dictionary AB-lingvo. In the linguo-cultural closure, special attention is paid to phraseological units that contain a quantitative numeral component. The article highlights some linguistic and cultural features of phraseology of the French language. The symbolic meaning of the numerals one (un, une), two (deux), three (trois), four (quatre), five (cinq) and one hundred (cent) in linguoculturology is analyzed. The ethnocultural symbolism of these numerals and their code signs in the composition of phraseological units of the French language is described. An attempt is made to identify the frequency of use of the studied language units with a quantitative numeral component in French phraseology. The study also highlights the specific properties of the phraseological units and their quantitative components, the value of which forms the national specificity in the linguoculturological aspects. The result of the study is the identification of the national-cultural labeling of phraseological units, which depends on the use and interpretation of the quantitative component in the lexical design of these units through the prism of cultural, ritual, social, mythopoetic understanding of it by the representatives of the French ethnic group. Then, the quantitative unit as a certain ethnocultural reality becomes a constituent of the phraseological image and thus reflects a certain stereotypical model of the creation of such phraseological units and proverbs.

Постановка проблеми. Актуальні розвідки сучасних лінгвістів засвідчують увагу до лінгвокраїнознавчої специфіки мовних одиниць (С. Денисенко, В. Телія, Д. Мальцева, В. Гак та ін.), зокрема визначення національно-культурного компонента як складової частини значення фразеологізмів (О. Пророченко, С. Назаров та ін.). Оскільки фразеологізми несуть набагато більше інформації, ніж слово, дедалі частіше їх вивчають у таких аспектах: когнітивному, лінгвокультурологічному, функціональному (О. Кубрякова, М. Полюжин та ін.).

Метою дослідження є аналіз лінгвокультурних особливостей фразеологічних одиниць (далі – ФО) французької мови з квантитативним компонентом-числівником. Воно передбачає виділення специфічних властивостей досліджуваних мовних одиниць та їх квантитативних компонентів, значення яких формує національну специфіку.

Досягнення поставленої мети передбачає такі **завдання**:

- проаналізувати символічне значення цифр у світовій культурі та їх відображення, зокрема у французькій фразеології;

- виявити основні елементи культурно-мовної специфіки французьких ФО з квантитативним компонентом.

Об'єктом даного дослідження є фразеологічні одиниці французької мови, які містять у своєму компонентному складі квантитативні одиниці, що виражаються числівниками, дібрані методом суцільної вибірки, з фразеологічного словника французької мови Я. Рецкера та електронного словника AV-lingvo. **Предметом** наукового дослідження є лінгвокультурні особливості французьких фразеологізмів із квантитативним компонентом-числівником.

Виклад основного матеріалу дослідження. Мова – багатогранне поняття, це скарбниця національної культури народу та його історії. Кожному етносу властивий певний тип мислення, певні етнокультурні риси, що відображаються у мові та створюють її національний характер. Важлива роль у відтворенні мовної картини світу в кожній мові належить фразеології. Це найцінніший лінгвістичний спадок, в якому відображаються знання світу, національна культура, звичаї та вірування народу. При цьому важливо зазначити, що «національними особливостями володіє фразеологічна система мови в цілому», а не окремо взятий фразеологізм [10, с. 249]. Фразеологізми є своєрідною етнокультурною рефлексією мовця в комунікативній ситуації, адже він свідомо або підсвідомо співвідносить власне емоційно-оцінне ставлення та ціннісну орієнтацію зі змістом знака, а «образний зміст звороту – з еталонами та стереотипами культурно-національного світобачення й розуміння світу» [2, с. 9].

Як влучно зазначають В. Ужченко та Д. Ужченко, фразеологізми – «картини світу із закодованою інформацією про минуле, наших предків, їхній спосіб сприйняття світу та оцінку всього суцього...» [11, с. 8]. У розгляді національно-культурної специфіки фразеологізмів важливе місце займають проблеми аналізу у фразеологічному аспекті концептів як «структур національної свідомості, єдиних для всіх представників даного соціуму» [12, с. 80].

На думку В. Гака, мовною картиною світу вважається «відображення у формах мови засобу екстралінгвістичної діяльності» [4, с. 36]. Екстралінгвістична реальність або культурний простір складається з певних кодів культури, які відображаються у вигляді «сітки», яку культура накидає на навколишній світ, розподіляє, категоризує, структурує і оцінює його. Згідно з думкою В. Красних, культурні коди співвідносяться з древніми архетипічними уявленнями людини. Вони універсальні за своєю природою, але детермінуються суб'єктивним фактором. Ось чому кодування культурного простору носить національний характер [13, с. 232]. Тобто воно специфічне для кожної національно-культурної общини. Між кодами культури не існує чітких границь. Вони визначають і зумовлюють один одного [14]. Зважаючи на вищесказане, ми цілком підтримуємо думку тих лінгвістів, які пропонують виділити одну з особливих властивостей ФО – лінгвокультурну, яка відображає бачення світу і національну культуру соціуму, яка передається з покоління в покоління, дозволяє досліджувати далеке минуле не лише мови, а й історії та культури її носіїв.

Дійсно, національна специфіка лінгвокультурної картини світу французького етносу досить яскраво виражена у ФО, які мають у своєму складі квантитативний компонент. Квантитативний смисловий компонент може виражатися такими лексико-граматичними засобами, як числівник (*deux fois bon c'est une fois bête – надмірна доброта гірша за дурість*, кількісними займенниками (*avoir plusieurs cordes à son arc – застосовувати різні засоби для досягнення мети*), прислівниками (*plus haie est basse, plus on y passe – багатомовно галасу даремно*), прикметниками (*en savoir long – добре знатися на чомусь*), квантитативними іменниками (*friser la quarantaine – під сорок*), дієсловами (*vider une affaire – вияснити справу*) і т.д. [15, с. 124]. Оскільки в сучасній лінгвокультурології на перший план досліджень виходять коди культури як «системи» знаків матеріального і духовного світу, які стали носіями культурних смислів [16], то вважаємо доцільним, зважаючи на вибраний предмет аналізу, проаналізувати символічне значення числівників у лінгвокультурології.

Опрацьована нами мовознавча література дозволяє сформулювати такі ключові **проблеми**

вивчення фразеологічних одиниць із квантитативним компонентом: 1) визначення національної специфіки ФО французької мови з квантитативним компонентом-числівником; 2) виявлення культурних кодів у семантиці французьких фразеологізмів із квантитативним компонентом-числівником.

Таблиця 1

ФО з квантитативними компонентами-числівниками

№ з/п	Квантитативний компонент	кількість
1	Zéro	5
2	Un, une	47
3	Deux	189
4	Trois	53
5	quatre	107
6	Cinq	26
7	Six	11
8	Sept	16
9	Huit	7
10	Neuf	3
11	Dix	13
12	Onze	5
13	Douze	4
14	Treize	3
15	Quatorze	9
16	Quinze	10
17	Seize	1
18	dix-sept	0
19	dix-huit	1
20	dix-neuf	2
21	Vingt	7
22	trente	3
23	Trente-six	5
24	quarante	7
25	Quarante-cinq	1
26	cinquante	1
27	cent	41
28	mille	22
29	million	2
	Загальна кількість	601

Якщо мовна картина світу – це інтерпретація реальності, то в кожній мові відповідно до ментальності її носіїв можна визначити життєво важливі для цих носіїв елементи реальності. Як показали результати даного дослідження, найчастіше в структурі ФО французької мови від **zéro** до **dix** зустрічається число **deux**. Спробуємо виявити символічне значення цього числівника в лінгвокультурології. Як зазначає Ф. Брюно, французькі числівники за своїм походженням є латинськими і кельтськими [17, с. 120]. Числівники в структурі ФО займають вагоме місце у світобаченні французького етносу. Відомо, що операції числення широко семанти-

зуються в тих одиницях мови, що відбивають культуру, традиції та досвід народу. Багата історія формування сучасної французької мови, що розвивалася протягом численних завоювань, свідчить про особливості світобачення французького народу крізь призму культур різних етносів.

DEUX (з лат. *duo*) – число, яке в стародавній французькій мало форму *doi* або *dui* в називному відмінку і *deus, dous* у непрямих відмінках, особливо в літературних текстах. У складі ФО французької мови числівник **deux** зазвичай позначає двоїну: *clocher de deux côtés* – *служити двом господарям*; *de deux choses l'une* – *одне з двох*; *sont deux chiens après un os* – *це запеклі суперники*. Проте числівник **deux** у структурі ФО французької мови може мати протилежні значення [18, с. 343]. По-перше, це розуміння чогось, **розділення, протиставлення, подвійність, дволикість**: два кінця, два обличчя, зовсім різні речі: *nager entre deux eaux* – *служити і нашим, і вашим*; *entre deux âges* – *бути в роках*; *couper la poire en deux* – *ділити прибутки навпіл*; *bâton à deux bouts* – *палиця з двома кінцями*; *bruler la chandelle par les deux bouts* – *марнувати життя*; *aux deux bouts de la Terre* – *всюди, усюди, скрізь*. По-друге, **deux** позначає **єдність, об'єднання**: *Clair comme deux et deux font quatre* – *ясно як день або ні мало, ні багато*; *unis comme deux doigts de la main* – *єдині, як пальці на руці*; *deux avis valent mieux qu'un* – *одна голова добре, а дві ще краще*; *cela est égal comme deux oeufs* – *це цілком одне й те саме*. По-третє, згідно з поглядами Ф. Брюно, **deux** відображає **дуже маленьку кількість (трошки)** [17, с. 114], наприклад: *en deux mots (en deux або trois, quatre, quelques mots)* *коротко, в кількох словах; у двох словах*; *dire deux mots à qn* (*сказати два слова*) – *перекинутися словом або сказати пару слів*; *à deux doigts de* – *на волоску, на краю*; *deux fois riens* – *розм. – яка дурниця!*; *ne pas se le faire dire deux fois* – *не змушувати довго себе просити*; *se crever pour gagner deux fois riens* – *надриватися за грош*; *n'en faire ni un ni deux* – *діяти рішуче, довго не роздумуючи*; *gagner deux fois riens* – *не заробити ані копійки*. Слід зауважити, що **deux** може відображати також **загальну кількість (всі)**: *ce sont deux (trois) têtes sous (dans) un bonnet* – *вони всі за одне*; *dire à qn deux mots et une bredouille* – *сказати все як на сповіді*; *écouter (ou entendre) de ses deux oreilles* – *слухати щось із великою увагою*; *à deux* – *разом*.

QUATRE (з лат. *quatuor*) – число, значення якого пов'язується із символікою квадрата та хреста. Цікавим є той факт, що чотири за частотою вживання в структурі ФО **quatre** займає друге місце. Ще в давнину цей числівник використовували для позначення стійкості. За різними традиціями королів називали володарями чотирьох морів,

сонць сторін світу [18, с. 344]. Римляни і кельти уявляли світ у формі квадрата з чотирма кутами. Відомі також такі поняття, як чотири частини дня, чотири фази місяця, чотири пори року. Згідно з античною філософією вогонь, земля, повітря і вода символізували порядок і гармонію [19, с. 298]. Проаналізувавши деякі ФО, що містять числівник «**quatre**», бачимо, що даний числівник має символічне значення «багато», «всі» (фр. «ouvert aux **quatre** vents», «ouvert à **tous** les vents» (відкритий усім вітрам) та укр. «будинок, який погано захищений з усіх боків»; фр. «être toujours sur les **quatre** chemins» (бути завжди на чотирьох дорогах) та укр. «багато подорожувати»). Але цікавим є той факт, що «**quatre**» може вживатися у складі ФО з протилежним значенням «мало» (фр. «ne pas y aller par **quatre** chemins» (не ходити чотирма дорогами) та укр. «висловлюватися прямо»; фр. «à **deux** (à **quatre**, à **trois**) pas de» та укр. «у двох кроках від»; фр. «clair comme **deux** et **deux** font **quatre**» (ясно як два на два чотири) та укр. «ясно як день» або фр. «ні мало, ні багато»; фр. «un de ces **quatre** (matins)» (в один із цих ранків) та укр. «у найближчому майбутньому, скоро» [19, с. 296].

Розглянемо інший приклад, де числівники «**trois**» і «**quatre**» виступають синонімами і мають символічне значення «багато»: *manger comme quatre* – їсти за трьох, тут фразеологічне і культурне значення збігаються. Цікаво, що у французькій фразеології «**quatre**» вживається в значенні числа «**trois**» («je n'ai pas **quatre** bras» (у мене немає чотирьох рук) – в мене багато роботи або я не можу розірватись на три частини), «**quatre**» – це матеріальне і космічне число, яке приносить порядок у хаос» [19, с. 298]. У порівнянні з числом «**trois**», священною цифрою в різних контекстах, «**quatre**» є більш земним. Як бачимо, у французькій мові «**quatre**» переважає значення числа «**trois**» і вживається частіше у французьких ФО, хоча воно не є центральним у рамках французької культури. Але в українській фразеології, як і в культурі, «**три**» є однією зі «святих цифр», наприклад: Свята Трійця (у християнській релігії – триєдиний Бог, в якому поєднуються Бог-Отець, Бог-Син, Бог-Дух Святий) або «Тройця» – зелені свята і фр. «La Trinité».

TROIS (з лат. *tres*) – число, яке у складі ФО має різноманітні значення вживання: *ça t'a coûté trois fois rien, très peu cher* – це мені дешево обійшлося; *unis comme deux doigts de la main* – єдині як пальці руки). Варто згадати, що число «**trois**» – це священна цифра, це символ духовного синтезу, формули творення двох світів. Ось чому в структурі ФО французької мови воно має особливе, символічне, навіть містичне значення: *les trois personnes divines* – Свята Трійця; *jamais deux sans trois* – Бог любить Трійцю; *secret de deux secret de Dieu*;

secret de trois secret du tous – *me, що відомо трьом, буде відомо цілому світу*; *Monsieur trois étoiles, (Monsieur або Madame trois étoiles)* – особа, яка не називається по імені.

UN, UNE (з лат. *unus*; старод. лат. *oinus*) – числівник, який у складі ФО має теж різні значення. У французькій мові «**un**» позначає **абсолютну, безмежну єдність**: *n'être qu'un* – злитися в єдине; *c'est tout l'un et tout l'autre* – або одне, або інше. Ще одиниця може означати щось **єдине, однозначне**: *c'est tout un* – це одне й те ж. Дещо протилежним є інше значення **ніхто, ніщо, повна відсутність чогось**: *pas un* – ніхто інший; *pas la queue d'un* – ні гроша; *être sans un* – бути без копійки.

CINQ (з лат. *quinque*) – число, розміщене всередині ядра перших десяти чисел. Це символ об'єднання та Всесвіту, символізує порядок і досконалість. Це число представляє п'ять відчуттів людини. «**Cinq**» є основним числом таємних товариств, а також є символом центра, означає також перехрестя, таїть у собі небезпеку. Це – амбівалентний знак, який може трактуватись як у позитивному, так і в негативному розумінні: *dire les cinq lettres (розм.)* – лаятися; *elle a deux salières et cinq plats (розм.)* – плоска, як дошка (про жінку); *cinq sur cinq (розм.)* – відмінно, чудово; *l'étoile à cinq branches* – п'ятикінецьова зірка, *l'église à cinq coupoles* – п'ятиглава церква; *en mettre cinq* – дати ляпаса; *mettre cinq et retirer six (розм.)* – стягнути ласий шматок.

CENT (з лат. *centum*) може означати «велику кількість»: *il a gagné des milles et des cents* – він заробив багато грошей; *faire les quatre cents coups, faire de grosses bêtises* – робити великі дурниці. Даний числівник має також символічне значення для французького народу. Так, наприклад, *les Cent-Jours* – стоденне панування Наполеона, який повернувся з Ельби; *з 20 березня 1815 по 28 червня того самого року*; *Le conseil des Cinq Cents* – одна з двох законодавчих асамблей французької республіки.

Висновки і перспективи подальших розробок. Результати суцільної вибірки зі словників показали, що ФО з квантитативним компонентом «**deux**» становлять найбільшу кількість: 189 ФО, «**quatre**» – 107 ФО, «**trois**» – 53 ФО, «**un, une**» – 47 ФО, «**cent**» – 41 ФО, «**cinq**» – 26 ФО. (Див. табл. 1.) Звичайно, що дані результати не є завершеними й остаточною та надалі є основою для досліджень ФО з квантитативним компонентом-числівником та їх кодових знаків. Адже у зв'язку з накопиченням у нашій свідомості досить великої кількості культурних значень виникає необхідність в їх упорядкуванні. З цією метою лінгвокреативне мислення використовує вже сформоване в тій чи іншій мові значення, створюючи етномовні ФО [20, с. 162].

Отже, національно-культурна своєрідність ФО французької мови з квантитативним компонентом-

числівником пояснюється особливостями їхньої національної специфіки, а також символічним значенням числівників у культурі французького народу. Частота вживання вищенаведених числівників у структурі ФО французької мови спричинена їхньою багатозначністю, потребою виражати матеріальний і духовний світи за допомогою мовних знаків, які виражають притаманне даному етносу світобачення. Деякі «священні цифри», що входять до складу ФО французької мови, набувають додаткового символічного значення відповідно до культурних кодів, з якими вони пов'язані.

ЛІТЕРАТУРА

- Денисенко С.Н., Хлівний В.А. Національно-культурна своєрідність фразеологізмів з погляду взаємозв'язку мови і культури. *Язык и культура* : II Межд. научн. конференция. Доклады. Киев : Библ. журнала Collegium, 1993. С. 42–48.
- Телия В.Н. Русская фразеология. Семантический, прагматический лингвокультурологический аспекты. Москва : Школа «Языки русской культуры», 1996. 284 с.
- Мальцева Д.Г. Страноведение через фразеологизмы: Пособие по немецкому языку : учебное пособие. Москва : Высшая школа, 1991. 173 с.
- Гак В.Г. Национально-культурная специфика метонимических фразеологизмов. *Фразеология в контексте культуры*. Москва : Школа «Языки русской культуры», 1999. С. 261–265.
- Пророченко О.П. Слова-символы в немецко-украинских фразеологических параллелях. *Семантика различных уровней в романо-германских языках*. Киев : Киев. гос. пед. ин-т иностр. яз., 1982. С. 198–206.
- Назаров С.Н. Устойчивые словесные комплексы с национально-культурным компонентом содержания в современном немецком языке (Опыт синхронного описания) : автореф. дисс. ... к.ф.н : 10.02.04 ; Киев. гос. пед. ин-т иностр. яз. Киев, 1987. 24 с.
- Кубрякова Е.С. Язык и знание: На пути получения знаний о языке: Части речи с когнитивной точки зрения. Роль языка в познание мира. *Рос. Академия наук. Ин-т языкознания*. Москва : Языки славянской культуры, 2004. 560 с.
- Полюжин М.М. Функціональний і когнітивний аспекти англійського словотворення. Ужгород : Закарпаття, 1999. 237 с.
- Французско-русский фразеологический словарь. Около 35000 выражений / под. ред. Я.И. Рецкера. Москва : Гос. изд-во иностр. и нац. словарей, 1963. 1112 с.
- Гак В.Г. Беседы о французском слове. Москва : Международные отношения, 1966. 335 с.
- Ужченко В.Д., Ужченко Д.В. Фразеологія сучасної української мови : навч. посіб. Київ : Знання, 2007. 494 с.
- Шаховский В.И. Национально-культурная специфика эмоций в языке оригинала и ее отражение в языке перевода. *Тетради переводчика*. 1989. Вып. 23. С. 74–83.
- Красных В.В. Этнопсихолінгвістика і лінгвокультурологія. Москва : ИТДГК «Гнозис», 2003. 283 с.
- Стоянова Е.В. Проблемы когнитивного и функционального описания русского и болгарского языков. Шумен : «Епископ Константин Преславски», 2018. Вып. 12. 250 с.
- Лингвистический энциклопедический словарь. Москва : Советская энциклопедия, 1990. 685 с.
- Гудков Д.Б. Единицы кодов культуры: проблемы семантики. *Язык, сознание, коммуникация*. Москва, 2004. Вып. 26. С. 39–50.
- Brunot F. La pensée et la langue : méthode, principes et plan d'une théorie nouvelle du langage appliqué au français. Paris-Lille, 1968. 956 p.
- Гунчик І.О. Кодифікація цифр-ідіограм у сучасній французькій мові. Луцьк, 2007. Вип. 3. С. 341–346.
- Dobrovolsky D., Pirainen E. Figurative Language: Cross cultural and Cross linguistic Perspectives. Amsterdam : Elsevier, 2005. 452 p.
- Алефиренко Н.Ф. Фразеология в свете современных лингвистических парадигм. Москва : ООО Изд-во «Элипс», 2008. 271 с.

REFERENCES

- Denysenko S.N., Khlivnyi V.A. (1993) National and cultural originality of phraseology in terms of the relationship between language and culture [Natsionalno-kulturna svoieridnist frazeologizmiv z pohliadu vzaiemozviazku movy i kultury]. *Yazyk i kultura*. Kyiv, P. 42–48.
- Telia V.N. (1996) Russian phraseology. Semantic, pragmatic linguoculturological aspects [Russkaia frazeologija. Semanticheskii, pragmaticheskii lingvokul'turologicheskii aspekty]. M.: School «Languages of Russian culture», 284 p.
- Maltseva D.G. (1991) Geography through phraseology. German language manual [Stranovideniie cherez frazeologizmy. Posobie po nemetskomu yaziku]. M.: High school, 173 p.
- Gak V.G. (1999) National cultural specific of metonymic phraseologies [Natsionalno-kulturnaia spetsyfyka metonimicheskikh frazeologizmov]. *Frazeologiya v kontekste kultury*. M.: School «Languages of Russian culture», P. 261–265.
- Prorochenko O.P. (1982) Words-symbols in German-Ukrainian phraseological parallels. Semantics of different levels in Romano-Germanic lan-

- guages [Slova-simvoly v nemetsko-ukrainskikh frazeologicheskikh paraleliakh. Semantika razlichnyh urovney v romano-germanskikh yazykah]. Kiev. Government pedagogical institute of Foreign Languages, P.198–206.
6. Nazarov C.H. (1987) Stable verbal complexes with a national-cultural component of content in modern German (Experience of synchronous description) [Ustoichiviie slovesnyie kompleksy s natsionalno-kulturnym componentom sodержaniia v sovremennom nemetskom yazyke (Opyt sinhronnogo opisaniia)]: Self-talk discussion: 10.02.04. Kiev. State Pedagogical Institute. Kiev, 24 p.
 7. Kubriakova E.C. (2004) Language and knowledge: On the way to gaining knowledge about the language. Parts of speech from a cognitive point of view. The role of language in cognition of the world [Yazyk i znanie: Na pyti polychenia znaniia o yazyke. Chasti rechi s kognitivnoi tochki zreniia. Rol yazyka v poznaniie mira]. M: Languages of Slavic cultures, 560 p.
 8. Polyuzhyn M.M. (1999) Functional and cognitive aspects of English word formation [Funktionalnyi i kohnityvnyi aspekty anhliiskoho slovo tvorennia]. Uzhhorod: Transcarpathia, 237 p.
 9. French-Russian phraseological dictionary (1963) [Frantsyzsko-ruskii frazeologicheskii slovar]. M., Government Edition of Foreign and national dictionaries , 1112 p.
 10. Gak V.G. (1996) Conversations about the French word [Besedu o frantsuzskom slove]. M. : International Relations, 335 p.
 11. Uzhchenko V.D. (2007) Phraseology of modern Ukrainian language [Frazeolohiia suchasnoi ukrainskoi movy]. Kyiv: Knowledge, 494 p.
 12. Shakhovskiy V.I. (1989) National and cultural specific of emotions in the original language and her reflection in the language of translation [Natsionalno-kulturnaia spetsyfika emotsii v yazyke originala i yego otrazhenie v yazyke perevoda]. *Tetrad perevodchika*. Edition 23, P. 74–78.
 13. Krasnykh V.V. (2003) Etnopsycholinguistics and linguoculturology [Etnopsiholingvistika i lingvokulturologiia]. M: ITDGG «Gnozis», 283 p.
 14. Stoyanova E.V. (2018) The problems of cognitive and functional description of the Russian and Bulgarian languages [Problemy kognitivnogo i funktsional'nogo opisaniia russkogo i bolgarskogo yazykov]. Edition 12. Shumen. 250 p.
 15. Linguistic encyclopedic dictionary (1990) [Lingvisticheskiy entsyklopedicheskii slovar]. M.: Soviet Encyclopedia, 685 p.
 16. Gudkov D.B. (2004) Cultural Code Units: Semantic Problems. Language, consciousness, communication [Edinitsy kodov kulturu: problemu semantiki]. *Yazyk, soznanie, kommunikatsiia*. Edition 26. M., P. 39–50.
 17. Brunot F. (1968) La pensée et la langue : méthode, principes et plan d'une théorie nouvelle du langage appliqué au français. Paris-Lille, 956 p.
 18. Gunchyk I.O. (2007) Codification of numbers-idiograms in modern French [Kodyfikatsiia tsyfr-idiohram u suchasni frantsuzkii movi]. Edition 3. Lutsk, P. 341–346.
 19. Dobrovol'sky D., Pirainen E. (2005) Figurative Language: Cross cultural and Cross linguistique Perspectives. Amsterdam: Elsevier, 452 p.
 20. Alefirenko N.F. (2008) Phraseology in the world of modern linguistics paradigms [Frazeologiia v svete sovremennyh lingvisticheskikh paradigm]. M: OOO Publish. « Ellipse», 271 p.